Štev. 48. Leto LXIII. V Ljubljani, 29. novembra 1923. Poštnina plačana v gotovini.

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ul. 6/I. Vse pošiljatve je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštnine. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo Udruženja Jugosl. Učiteljstva - Poverjeništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 40 Din, za inozem. 60 Din. Posamezna štev. 1 Din. Članstvo „Pov. UJU — Ljubljana" ima s članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne notice vseh vrst je plačati po 2 Din od petit vrste. Inseratni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

† Anton Brezovnik,

ustanovnik »Zaveze jugosl. učiteljstva«.

V torek, 20. novembra 1923 je umrl v 70. letu starosti na svojem posestvu v Vojniku Anton Brezovnik, učitelj v pokoju, posestnik in predsednik ondotne posojilnice.

Pokojni Anton Brezovnik si je stekel veliko zaslug tudi v naši stanovski organizaciji. Z veliko vnemo je dolgo dobo let vodil »Učiteljsko društvo za celjski okraj«, posebno aktiven je pa bil pri združitvi vseh slovenskih učiteljskih društev v skupno Zvezo. Skupno s tovarišem Franom Kocbekom in pokojnim Arminom Gradišnikom je osnoval »Zavezo jugoslovanskih učiteljskih društev«. Njegovo ime ima častno mesto v »Spominskem spisu« ob 25letnici Zaveze, ki je izšlo v Ljubljani leta 1913.

Pokojni Anton Brezovnik se je rodil 30. majnika 1853. leta v Vrhih pri Slovenjgradcu. Iz domače nemške »Kreisschule v Slovenjgradcu je prišel v Celje na gimnazijo. Gimnazije v Celju ni končal, ker je bil preveč aktiven v svoji narodni zavednosti in slovenski odločnosti, je postal žrtev tedanjega režima in je moral v osmi šoli izostati. Šel je na učiteljsko pedagogijo v Gradec, odkoder se je v enem letu vrnil v domovino.

Kot provizorični učitelj je bil najprej nameščen pri Mariji Puščavi na Pohorju, služboval je nato še na šoli v Framu, odkoder je prišel leta 1884. kot učitelj na šolo v Vojnik, na kateri je deloval do predčasne svoje upokojitve leta 1897.

Njegovo delo v Vojniku na šolskem, prosvetnem, narodno - buditeljskem in narodno - gospodarskem polju označuje in ostro karakterizira njegov trden značaj in njegovo neumorno in jekleno voljo, s kojo je gradil in ustvarjal za splošnost.

Od leta 1889. pa do dni osvobojenja je bil pok. Brezovnik član okrajnega šolskega sveta celjskega, v kojem je s svojo vplivno in prepričevalno besedo storil mnogo, mnogo dobrega za naše narodno šolstvo.

Po upokojitvi se je posvetil narodnogospodarskemu delu. Pred 26 leti je osnoval Posojilnico na Vojniku, ki jo je vodil vzorno, nesebično, zadružno vzgledno do svoje smrti. Posojilnica je bila narodu v močno oporo v dobi nemškega pritiska. Bil je tudi dolgoletni odbornik Zvezne tiskarne v Celju.

Anton Brezovnik je znan tudi kot mladinski pisatelj. Izpod njegovega spretnega in izredno lahkega peresa je izšlo več mladinskih in šaljivih del, tako n. pr. »Šaljivi Slovenec«, zbirka kratkočasnic, ki je doživela dve izdaji (1884. in 1896.), »Zakaj! Zato!«, zbirka pravljic in pripovedk (1894.), »Zeleni listi«, knjižnica za mladino, »Zvončki«, zbirka pesmi (1887.). Dopisoval je tudi v »Popotnika«, celjsko »Domovino« itd.

Možu, ki si je postavil z združitvijo slovenskega učiteljstva v edinstveno Zvezo v naši organizaciji častno mesto, bodi ohranjen trajen spomin!

Prvi naskok na organizacijo slov. učiteljstva v Italiji.

(Učiteljski sindikat »Eia«).

Šolska vodstva sežanskega okraja so prejela v italijanskem jeziku pisano okrožnico, ki se glasi:

»Poroča se Vam, da se je v sežanskem šolskem okraju, z začasnim sedežem v Gorjanskem, ustanovil učiteljski sindikat »Eia«.

Namen tega sindikata je postaviti temelje (cementare) bratskemu razmerju med učitelji okraja, pomagati pri rešitvi šolskih vprašanj, pospeševati rešitev ekonomskih vprašanj učiteljstva, v kolikor se to da v okviru zakonitosti in v soglasju z interesi države. (Nazione). Naslanjajoč se pri vsem na pravi patrijotični čut in izvršujoč do najmanjše natančnosti svoje dolžnosti napram naši vladi.

Članarina znaša 5 L mesečno, ki se bo uporabila — odštevši upravne stroške, za ustanovitev učiteljske knjižnice okraja.

Vsi, ki imajo namen se včlaniti, naj to javijo, ustno ali pismeno, predsedniku pripravljalnega odbora Avreliju Vittori-ju, voditelju šole v Gorjanskem. Seja, v kateri se bo izbralo vodstvo, se bo sklicala z novo okrožnico. Te seje se bodo smeli udeležiti vsi učitelji in učiteljice, uslužbeni v našem okraju, če so ali niso priglasili svoj pristop.

Za učiteljski sindikat »Eia« pripravljalni odbor: Predsednik Aurelio Vittori, šolski voditelj; blagajnik Steinmajer Franc, učitelj; zaupniki: Kosmina Giovanni, šolski voditelj; Pibernik Giovanni, učitelj; Vlacovich Giovanni, učitelj voditelj.

Sežana, 9. novembra 1923.«

Slovenci smo dobre duše in vajeni še izza avstrijskih časov, da so se nam mogotci dobrikali in nas vabili v svojo sredo; a bili smo tudi vajeni, da se je z učiteljstvom delalo, kakor se dela z intelektualnim delavcem, ki zna ločiti vino od vode. Sindikat hoče postaviti temelje bratskemu razmerju med učitelji? S čim? Z razbitjem njihovih, v izključno stanovski in ne politično pobarvani organizaciji, združenih vrst? In pa s tem, da se vprežejo učitelji v jarem tiste stranke, ki se baha z napadi na naše narodne domove, — ki išče denuncijante v učiteljskih vrstah — ki je dosegla, da se naše šole izpreminjajo v potujčevalnice? Iščete bratstvo (kako čudno cinično zveni ta beseda po dogodkih zadnjih dni), dobro — včlanite se v učiteljski zvezi, gotovo vas bo sprejela, ker je nepolitična in izključno stanovska. Tudi tam uveljavite lahko svoje misli, ako so nestrankarske in ako imajo namen koristiti šoli kot taki, tudi tam lahko pospešujete rešitev ekonomskih vprašanj — v okviru zakonitosti!

Sindikat hoče še pomagati pri rešitvi šolskih vprašanj, izvršujoč do natančnosti svoje dolžnosti napram naši vladi! Kako si to gospodje v pripravljalnem odboru predstavljajo, je težko določiti. Kakšen pomen ima torej tak patriotični in dolžnostno - skrupolozni sindikat? Ali morda potrebujejo vladne odredbe še sankcijo slovenskega učiteljstva?

Ne, gospodje pripravljalnega odbora, s takimi okrožnicami se naše učiteljstvo ne bo dalo preslepiti. Tudi je slovenskemu učiteljstvu dobro znan način vladanja v učiteljskih sindikatih: direktorij samolastno in ne glede na mnenje članov rešuje najdelikatnejša vprašanja — odgovornost pa nosi vse članstvo.

Na okrožnici so podpisani tudi nekateri slovenski učitelji — med njimi je tudi takih, ki se sramujejo priznati (v slovenski družbi, seveda), da so se udinjali fašizmu. Če bi se ne sramovali, bi dejali: vsaka glava svojo pamet, uveljaviti se hočejo v taboru nasprotnikov in rešiti kar se rešiti da, a ker se sramujejo in ker taje — naj se sodijo sami!

»Edinost«, 15. okt. 1923.

Veliki ilustrovani

Učiteljski koledar

za l. 1924 je v tisku in izide v najkrajšem času.

Za prednaročnike je cena koledarju znižana na 15 dinarjev.

Vse one, ki so plačali po prvem oglasu 20 Din, se razlika vrne. Poverjeniki imajo pravo do 10% od nabranih predplačil.

Koledar bo obsegal 13 tiskovnih pol in bo imel prispevke naših najpriznanejših književnih in pedagoških delavcev ter njihove slike. Vseboval bo tudi navodila in izvlečke iz zakonov in naredb, ki so potrebni vsakemu učitelju.

Izdaja knjige zahteva velikih materijalnih žrtev, zato apeliramo na celokupno učiteljstvo, da takoj vpošlje predplačilo in pomaga Udruženju s tem poslom.

Udruženje Jugosl. Učit. — Beograd.

Ker se je tisk koledarja zakasnil, podaljšamo rok za predplačilo in naročnino do 10. decembra t. l. S tem dnem naj okrajna učiteljska društva in nabiralci naročnikov pošljejo natančno število izvodov, ki jih naročajo na poverjeništvo.

Poverjeništvo UJU v Ljubljani.

LISTEK.

Čitanka ili vežbenica?

Ljutomerško učiteljsko društvo na svojoj poslednjoj skupštini izjavilo se i stvorilo zaključak, da Jedrlinićeva »Druga srpsku ili hrvatsku čitanku« ne će uvesti u svoje škole kao udžbenik za srp.-hrv. jezik, jer da nije metodična (nema »govornih vaj« i nije sastavljena po primeru Schreinerove vežbenice), pa će, dok se ne stvori jedna metodična čitanka, koja će imati »govorne vaje« i koja će biti učinjena po Schreinerovom receptu, segnuti po samopomoći.

Ja sam ovu izjavu, odnosno zaključak pročitao i stao da mislim i premišljam, na temelju čega je stvoren takav zaključak. I do danas to je za mene jedna zagonetka. Jer, pre svega treba da spomenem, tu se radi o čitanci, ne o vežbenici. Vežbenica po primeru Schreinerove ili Berlitzove ili kojemu drago, služi za učenje jednog sasvim stranog jezika, o kojem učenik nema apsolutno nikakva pojma. I kod učenja jednog sasvim stranog jezika upotrebljava se najpre vežbenica sa jednostavnim vežbama, pa teža, u višim tečajevima ne ćemo se služiti vežbenicom, nego primerenom čitankom, koja sadržaje kraćih i dužih, lakših i težih štiva. Na temelju čitanke, t. j. na temelju kraćih i lakših štiva obrađuje se postepeno i slovnica i vežbe u govoru — pisanju, sastavcima itd. Tako se radi i postupa kod učenja sasvim stranog jezika. A pitajmo se malo, je li za Slovence srp.-hrv. jezik sasvim strani jezik, o kojem učenici nemaju ni pojma? Ta za boga, danes sav svet zna i govori, da je to jedan jezik sa raznim narečjima i sa dva pisma. I kad znamo da je to jedan jezik, sa nekojim razlikama, što nam preostaje drugo, nego te razlike tražiti, znati i zapamtiti. Za to je dovoljna čitanka, pa na temelju kraćih i lakših štiva obrađivati i slovnicu i vežbati se u govoru i u pis. sastavcima. A pedagoško pravilo i predmet za svako poučavanje je, da onaj koji poučava, treba da je sam potkovan. U obzir treba naravski ujeti prilike u kojima i pod kojima živimo. Skoro svi slovenski učitelji nisu naime učili srp.-hrv. jezik, te im zadaje, recimo, slovnica osobite poteškoće. Oni su po naredbi dužni da i srp.-hrv. jezik poučavaju. Težko je to, kad moraš poučavati predmet, koji te nije dobro poznat! Ali tako je i stime se moramo sprijateljiti. Treba nastojati, da se taj predmet upozna, pa tražiti sredstva za to. Učitelj će mnogo čitati, a da upozna slovnicu, naručit će Gramatiku od dr. Maretića ili od Florschica, koja je jeftinija i lakša.

Uzmimo primer, kako će učitelj poučavati srp.-hrv. jezik. Onaj učitelj, koji nije nimalo vešt govoru, a koji je kod kuće kao za pripravu nastojao, da dobro razume sadržaj štiva i značenje svake pojedine reči, takav učitelj će naravski u školi s decom samo čitati i čitati, pa prepisivati. Čitat će najpre sam pazeći na naglasak, koji je u knjizi označen, zatim će čitati pojedinci učenici, pojedini red klupa, svi u zboru, sedeći, stojeći (da se obuka oživi), pa će mnogim čitanjem i učitelj i učenici naučiti mnoga štiva i pesme napamet. Naučeno napamet nastojat će se lepo deklamirati i ispripovedati. Za vežbe u ispitivanju, neka se uče napamet pitalice i šaljiva pitanja (Str. 109. i 114. itd.). I na taj se način mnogo vežba i nauči.

Lakše je za učitelja, koji je nekoliko vešt govoru. I u 5. raz. počet ćemo sa lakšim i kraćim štivima. Uzmimo za primer št. 14. Gluvi. Učitelj ne mora učenicima svako štivo najpre sam pripovedati, već može, navestivši cilj, preći odmah na čitanje.

»Danas ćemo čitati narodnu priču o bačvaru Vuku, koji je bio gluh (v). Najpre ću ja to pročitati, a vi pazite i slušajte, a kasnije ćemo svi.« Učitelj čita. Kad učitelj čitajući dođe do Vukova odgovora, stat će i upitat će kojega učenika: kako bi ti odgovorio ili kako je Vuk trebao da odgovori na pozdrav »Dobro jutro, Vuče!«? Ali on nije rekao tako, nego je krivo razumeo pa odgovori: »Sečem obruče!« Itd. Kad je štivo pročitao, učitelj će opaziti da svi učenici nisu razumeli sve reči, pa će ih učitelj upozoriti na Rečnik u knjizi, pri čemu se đaci vežbaju u traženju reči. Manje poznate reči treba beležiti i pamtiti. Kad je i to učinjeno i kad su učenici zapamtili reči i nekoliko puta pročitali (a pošto je lepo, kratko i lako, mnogi su ga učenici već i napamet naučili), učitelj može da ispituje: Tko je živio u nekom selu? ili: Gde je živio bačvar Vuk? Kakov je on bio? ili: Je li on čuo? Kamo dođe (je došao) jednog dana? Pošto? Tko u tom naiđe (tko je u tom naišao)? Što mu je rekao? ili kako je pozdravio Vuka? Što je Vuk odgovorio? Zašto je tako odgovorio? Što je još prijatelj pitao Vuka? Kako mu je Vuk odgovorao? Dobro, a sad tko bi to znao sam pripovedati? Još jedanput ti X, Y itd. Pitanja se katkada moraju pisati i pamtiti, da tako uzmognu i učenici jedan drugoga ispitivati. Štivo se može za vežbu prepisati, a može se zadati, da ga đaci napamet (iz glave) napišu. I tu se može nešto slovnice (razlike!) obraditi, n. pr. Vidite deco, mi kažemo: živel, bil, razsušil, a naši Hrvati i Srbi kažu: živeo, bio, rasušio. Kod njih se dakle ono l na koncu reči i sloga pretvorilo u o (Primeri: v Ptuju, vnuk, vstajati itd.); mi kažemo so, oni su (o = u; primeri: jo = ju, mož = muž, kopajo = kopaju, itd.); mi kažemo: kateri, oni: koji, mi: čeber, oni: čabar (e = a, prime-

Trgovsko-obrtno in kmetijsko šolstvo.

—t **Na večstranska vprašanja iz krogov učiteljstva obrtno-nadaljevalnih šol** glede učnih knjig objavljamo naslednje: Res je, da je treba za pouk na obrtnih nadaljevalnih šolah tudi učnih knjig. Pred vojno smo bili z njimi še dokaj preskrbljeni, toda večina njih je zastarelih, spisanih v avstrijskem duhu in zato sedaj nerabnih. Po vojni pa so izšle od znanega strokovnjaka prof. g. H. Podkrajška spisane tri knjige, in sicer: Pomočniška izkušnja, cena 5 Din; Računstvo za ženske obrte, cena 10 Din in Knjigovodstvo za ženske obrte, cena 18 Din. Vse te knjige so vsega priporočila vredne, osobito pa priporočamo prvo izmed teh, t. j. Pomočniška izkušnja. Ta knjiga je sestavljena na podlagi vprašanj in odgovorov, ter vsebuje vse, česar je treba obrtniškemu vajencu oziroma pomočniku vedeti, ko dela izpit. Vobče bo rabil vsak obrtnik to knjigo z največjim pridom ob marsikaki priliki ter mu bo postala sčasoma nepogrešljiv vademecum. Priporočamo tedaj vsem voditeljem obrtnih nadaljevalnih šol, da prigovarjajo vajence k nakupu te knjige in jo uvedejo na svojih zavodih kot učno knjigo, saj je pouk brez knjig dolgočasen in mrtev. Tudi učiteljstvu bo ta knjiga služila vrlo dobro, ker vsebuje vso tvarino, ki jo je treba vajencem znati in ker si na podlagi te more prirediti učni načrt za obrtne nadaljevalne šole. Vse te knjige se dobe v knjigarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

Splošne vesti.

† Josip Stritar.

Dne 25. nov. ob 10. uri dopoldne je došla iz Rogaške Slatine vest, da je starosta naših pesnikov in pisateljev Josip Stritar težko obolel, in da se je bati katastrofe.

Na večer istega dne je došlo drugo poročilo: da je veliki genij ob 21. uri ponoči za vedno zatisnil oči.

O zadnjih trenotkih velikega pokojnika javlja podrobno poročilo sledeče: Stritar je v soboto proti večeru lahko obolel in ponoči se je pojavila pljučnica. V nedeljo dopoldne je bolniku nekoliko odleglo. Popoldne se mu je stanje poslabšalo in starček-pesnik je prešel v agonijo. Ob 12.30 je navzoče še z razločnim glasom povpraševal: »Koliko je ura?« V težki agoniji je vedno povpraševal po svoji ženi: »Kje je moja žena?« Pesniku so ob smrtni postelji stregle narodne dame in za vsako postrežbo se je še tiho zahvaljeval: »Hvala! Hvala!«...

Ob 20.30. je nastopila kriza, opažati je bilo težko hropenje. Ob njegovi postelji je takrat stala ga Podkrajškova-Harambasova, ki je prevzela nočno bolniško postrežbo.

Ob 21. uri je pesnik mirno za vedno zaspal.

Z Josipom Stritarjem je legel v grob voditelj velikega književnega pokreta v letih 70 in 80, pesnik in veliki mladinski pisatelj, eden največjih oblikovalcev slovenskega jezika. Mož velike energije in ustvarjanja.

Ni danes naša naloga, da naštevamo njegova dela, ki ga poveličujejo; tudi ni naš namen, da obširno pišemo o njegovem življenjepisu; nikakor se nočemo oddolževati velikemu geniju z našim stanovskim tiskom: slovensko učiteljstvo se hoče oddolžiti velikemu duhu v šoli, kjer hoče vsejati v nežna srca mladine njegove vzore in kjer hoče izpregovoriti o njegovem životopisu. K mladini, do katere se je sam obračal s polnim zaupanjem naj bo v tem trenotku obrnjena tudi naša pot: da prav in na pravem mestu postavimo spomenik možu, katerega življenjske sile so nas v teh dneh zapustile, a katerega duh bo živel med nami in v našem narodu — potom mladine.

Pokažimo mladini njegove vzore in njegova dejanja.

Slava velikemu geniju!

IZ SEJE VIŠJEGA ŠOLSKEGA SVETA.

V četrtek, dne 22. t. m. se je vršila seja višjega šolskega sveta. Predsednik gosp. dr. Stan. Beuk je otvoril sejo, pozdravil člane in ugotovil sklepčnost. Zapisnik zadnje seje se je na predlog overovatelja L. Jelenca odobril. Za overovatelja današnje seje je predsednik imenoval stolnega dekana Nadraha in podpredsednika Frana Skulja. Takoj pri otvoritvi seje je opozoril gospod predsednik na člen 52. uradniškega zakona o državnih nameščencih ter izjavil, da imenuje uradnike na položaj v glavnih skupinah prvih kategorij kralj na predlog pristojnega ministra, na položaje v nižjih skupinah pa pristojni minister, ki sme prenesti to pravico na podrejene organe. Z ozirom na to zakonsko določbo se sklene po daljši debati, da se postavi točka učiteljskega imenovanja z današnjega dnevnega reda, ministrstvo prosvete pa se naprosi, da prenese do uveljavljenja novega šolskega zakona pravico učiteljskih imenovanj na višji šolski svet. Nato je podal nadzornik za srednje šole dr. Poljanec zanimivo poročilo o meščanskih šolah, nadzornik za srednje šole Wester pa poročilo o napredku in vedenju učencev v minulem šolskem letu in o stanju srednjih šol v tekočem šolskem letu. Oba nadzornika sta predložila pomnoženi poročili. Dalje se potrdi izključitev dveh učencev, enega iz državne gimnazije v Ljubljani krajevno, drugega na državni realni gimnaziji s slovenskim in nemškim učnim jezikom iz vseh zavodov v Ljubljani. Na predlog nadzornika Gangla se iz rodbinskih ozirov premesti učiteljica Eliza Zupančičeva z Dvora v Hinje. Na pomožni šoli v Mariboru se sistemizirajo tri učna mesta in odobri pripravljalni razred. Šola se osvoji, ko dobi v to primerne prostore. Razširijo se te-le šole: okoliška deška osnovna šola v Celju v sedemrazrednico, otvori se r. k. osnovna šola z dvema razredoma v Mali Poljani v Prekmurju, osnovna šola v Gornjih Slavecih iz ene v dvorazrednico, r. k. osnovna šola v Tišini v štirirazrednico, osnovna šola v Vitanju iz štiri v petrazrednico, osnovna šola v Laškem iz šest v sedemrazrednico, osnovna šola pri Sv. Andražu nad Polzelo iz ene v dvorazrednico, osnovna šola v Zalogu pri Ljubljani iz štiri v petrazrednico, osnovna šola v Hrušici iz štiri v petrazrednico in osnovna šola na Ježici iz štiri v petrazrednico. Slednjič se stavijo predlogi za vpokojitev 43 učiteljskih oseb, večinoma na lastno prošnjo. — Nato zaključi predsednik sejo.

— **Socialno-etične naloge osnovnega šolstva.** (Ljudska visoka šola v Ljubljani.) V nedeljo, 25. t. m. je predaval v zbornični dvorani na univerzi ob jako številni udeležbi g. Ivo Pertot o temi: »Socialno-etične naloge osnovnega šolstva. Predavatelj je v svojih izvajanjih izčrpno orisal pogubne posledice pretiranega intelektualizma v sedanjem šolstvu, ponazoril intenzivne težnje sedanje bolne družbe po zajedniškem življenju in utemeljil nujno potrebo socialno-etične vzgoje, ki se je mora lotiti naša osnovna šola, če naj odgovarja kulturnim in socialnim zahtevam časa. Delovni princip in samouprava učencev v šoli naj tvorita podlago novi državljanski vzgoji, ki je mora biti deležna naša mladina. V sedanjem gospodarskem življenju mora osnovna šola posvetiti veliko pozornost tudi gojenčevemu poklicu, ki je izredne važnosti za posameznika in celokupnost, in pospeševati na deželi in v mestu mladinsko kulturo, katera se nahaja pri nas komaj v prvih početkih. Vprašanje religije, katerega se je predavatelj mimogrede dotaknli, je izzvalo živahno debato. Pri tej se je naglašala tudi kričeča potreba po ustanovitvi stolice za sociologijo na filozofski fakulteti ljubljanske univerze, ki naj bi proučevala socialna vprašanja, širila zanimanje zanje in s tem največ pripomogla k realizaciji socialne vzgoje našega naroda. Lahko rečemo, da je predavanje lepo uspelo. Prihodnje predavanje »O zaščiti zanemarjene dece« se vrši v nedeljo ob 10. uri istotam.

— **Predavanje o potrebi kulturnega proučavanja našega naroda.** Ljubljansko učiteljsko društvo priredi v soboto, 8. decembra t. l. ob 10. uri dopoldne v risalnici tukajšnje realke široko zasnovano predavanje. Predava g. univ. profesor dr. Niko Radojčić o temi: O potrebi kulturnog proučavanja Slovenaca. Predavanje bo strogo strokovno in znanstveno in ima predvsem namen, seznaniti inteligenco s stremljenji naših znanstvenikov, geografov in zgodovinarjev na polju proučavanja Slovenije s posebnim ozirom na nje geografski, kulturni in gospodarski pomen. Predavanje je namenjeno širšim inteligenčnim krogom. Predvsem vabi odbor ljubljanskega učiteljskega društva vse stanovske tovariše in tovarišice, dalje g. profesorje vseh srednjih in sorodnih šol, posebno mlajše gospode, gosp. akademike in učiteljiščnike, da se predavanja sigurno udeleže.

— **Učiteljsko društvo za kočevski okraj.** Z ozirom na sklep zadnje odborove seje prosi blagajničarka, da vsi člani poravnajo čim preje letošnjo članarino, da lahko uredimo naše račune z glavno blagajno.

— **Vse cenjene tovarišice in tovariše slovenjebistriškega okraja,** ki se nameravajo udeležiti knjigovezniškega tečaja v Slov. Bistrici dne 7. decembra t. l. — začetek ob 9. uri — prosim, da prineso s seboj škarje, žepni nož, svinčnik, ravnilo z merilom in vsaj 5 broširanih knjig manj važne vsebine, da jih ne bo škoda, ako se prvi poizkusi ne posrečijo. Vse drugo oskrbi predavatelj. Isti bo imel seboj večjo zalogo materijala, ki je težje dobavljiv in si ga bodo interesenti zamogli kupiti. — S tovariškim pozdravom vdani Zagažen Ivan, predavatelj.

— **Opozarjamo na razpisani učni mesti v Vurbergu pri Ptuju,** eno mesto učitelja in eno mesto učiteljice. Kraj je veleromantičen, prebivalstvo šoli naklonjeno. Stanovanje tudi za poročence zasigurano v posebni, lepi hiši blizu šolskega poslopja. Vse življenske potrebščine je dobiti v bližini po zmerni ceni. Hvaležno polje za izvenšolsko delovanje, učitelj-pevec posebno dobro došel.

— **Učiteljem in učiteljicam petja in glasbe na učiteljiščih, srednjih in meščanskih šolah v Sloveniji.** V zmislu dogovora z nekaterimi strokovnimi tovariši sklicujem na 28. decembra ob 10. uri zjutraj v »Glasbeno sobo« ljubljanskega moškega državnega učiteljišča vse glasbene in pevske učitelje in učiteljice učiteljišč, srednjih in meščanskih šol Slovenije v svrho strokovne organizacije in pogovora o drugih nas zanimajočih važnih vprašanj. Morebitne želje, predloge itd prosim na naslov: Emil Adamič, glasbeni učitelj na državnem učiteljišču v Ljubljani.

— **Umrl je na Vrhniki** nadučitelj tov. Karl Matajc.

— **Tovariši — lovci!** Tvornica učil in šolskih potrebščin v Ljubljani potrebuje v svrho svojega obrata razne ustreljene ptice in živali, ki bi bile primerne za gačenje. V ta namen se naprošajo vsi tovariši-lovci, naj nam o prilikah pošiljajo take eksemplare. **Stroške in poštnino povrnemo.** Na delo tedaj; procvit naših gospodarskih podjetij je korist celotne naše organizacije, ker se čisti dobiček od njih uporablja izključno za organizacijo in narodno-kulturne namene!

Naša kulturna organizacija.

ODBOROM OKRAJNIH UČITELJSKIH DRUŠTEV.

Ni treba posebej povdarjati velikega pomena zadružništva za gmotni in kulturni napredek našega naroda. Slovenci smo najbolje videli in občutili to v preteklosti. Med ustanovitelji in voditelji večine naših podeželskih zadrug pa so bili narodni učitelji na prvem mestu. Žal, da starejša trdna garda učiteljev zadružnikov lega počasi v grob.

Skrbeti bomo morali za naraščaj med mlajšim učiteljstvom. Smatramo, da bi bila vsled tega potrebna sistematična predavanja o zadružništvu na zborovanjih okrajnih učiteljskih društev. Obravnavala bi se lahko tista panoga zadružništva, ki bi bila za prizadeti kraj najaktualnejša.

Zadružna zveza v Celju je pripravljena dati za taka predavanja brezplačno na razpolago svojega predavatelja in istotako tudi razne brošure, pravila in tiskovine.

Pozivamo okrajna učiteljska društva in njihove odbore, da stavijo na dnevni red svojih zborovanj tudi predavanja narodno-gospodarske vsebine, in da se obračajo v tem oziru za predavatelja tudi na Zadružno Zvezo v Celju, kamor naj sporoče uro, dan in kraj zborovanja ter ako žele predavanja v zadružništvu v splošnem ali s posebnim ozirom na kako panogo zadružništva, ki je za dotični kraj posebno važna.

Predavanja pa naj se naznanijo Zadružni Zvezi toliko prej, da si zamore ista razvrstiti in prirediti predavanja.

Poverjeništvo UJU v Ljubljani.

Ferijalni Savez učiteljstva.

—f **Vsem P. F. S. v Sloveniji!** Da bomo imeli natančno štatistiko učiteljev-ferijalcev, prosim vse tajnike učit. P. F. S., da mi v najkrajšem času pošljejo sledeče podatke: Kdaj se je ustanovila P. F. S., koliko šteje članov, koliko je aktivnega denarja in kratko delovanje (event. prireditve itd.). Prilože naj se tudi razni nasveti, ki bodo koristili ferijalnemu cilju. Učitelji-ferijalci-ke! Zbirajte prostovoljne prispevke, kljub temu, da prispevate drugim organizacijam. Brez žrtev ni uspeha! Vem, da se bodo ponovile besede: »Samo daj za to in za to«, a preko teh besed naj gredo vsaj tovariši-ice, ki so v pravem pomenu besede ferijalci - ferijalke. Pripravljajmo se na uspešno funkcijo »Ferijalnega sklada«, ki Vas naj ne straši. Če bomo hoteli razširiti ferijalno misel med tovariše-ice izven naše pokrajine, se ne smemo strašiti dela. Pri kongresu češko-slov. in jugoslovanskega učiteljstva l. 1924. moramo za ferijalno misel zainteresirati tudi češko-slov. tovariše-ice! Priprave so že v teku. Naprej do cilja! — Mrovlje, član odbora za nadz. in. osnov. učit. P. F. S. za SHS, Črnomelj.

Predavanja in poročila pri društvih.

—s **Učiteljsko društvo za litijski okraj,** 2. junija 1923 v Stični. Izmed 77 članov navzočih 60.

1. **Naš gmotni položaj,** poročal tov. M Pelko.
2. **O programu UJU,** poročala tov. Zinka Vrščajeva.
3. **O nadzorstvu šolskih vrtov,** poročal Janko Levstik.
4. **Ferijalni Savez,** poročal tov. Gustav Luzner.

—s **Radovljiško okrajno učiteljsko društvo,** 22. oktobra 1923 na Jesenicah. Od 101 člana navzočih 64.

O dr. Žgečevi brošuri predaval tov. Iv. Šega.

O »školiozi« predaval tov. Fr. Zupančič.

Književnost in umetnost.

Nove knjige in druge publikacije.

—kpl. **Simon Jenko: Izbrani spisi za mladino.** Priredila Fran Erjavec in Pavel Flere. Z risbami okrasil Franjo Stiplovšek. V Ljubljani 1923. Izdala in založila Učiteljska tiskarna. Strani LII. + 104. Cena eleg. vez. knjigi 28 Din.

—kpl. **Pratika za deco.** Izdala in založila Zvezna tiskarna, Ljubljana 1923. Cena navadni izdaji 25 Din, luksuzni 30 Din. Naročila v Zvezni knjigarni v Ljubljani, Marijin trg 7 in po vseh knjigarnah.

—kpl. **Alois Jirasek: Filozofska historia.** Preveo: Jindra Prochaska. Središnjica Česko-Jugoslavenske naklade J. Herejk, Zagreb.

—kpl. **Stojanović Aleksander: Kumanovska bitka.** 1923. Založila Tiskovna zadruga v Ljubljani. Cena s poštnino vred 51 Din. Za naročnike s poštnino vred 26 Din.

Ocene.

—k **Simon Jenko: Izbrani spisi za mladino.** Priredila Fran Erjavec in Pavel Flere. Z risbami okrasil Franjo Stiplovšek. V Ljubljani 1923. Izdala in založila Učiteljska tiskarna. Strani LII. + 104. Cena eleg. vez. knjigi 28 Din. — Kot sedmi zvezek znane Erjavec-Fleretove zbirke »Slovenski pesniki in pisatelji« je izšel sedaj znameniti pevec Sorškega polja. Človek bi na prvi pogled mislil, da bo iz spisov tega našega najnežnejše-

---

ri: pes = pas, orel = orao, našel = našao itd., mi: prijatelj, oni: prijatelj, mi: si li, ili, ali si, oni: jesi li (jesam li, jesi li, je li itd.). Itd. Na ovo štivo nadovezat će se št. 77. Gluhak i slepac. Na ovo št. 2. Svet (pesmice), pa 7. Dva brata bez sene (opet pesmica. Št. 13. U care Trojana kozje uši, dasta je dugo a sasvim lako i zanimivo. Kod svakog štiva može se upamtiti koje slovničko pravilo, koja razlika, i to slučajno ili sustavno. Mnoga se štiva samo čitaju, te se ne mora zahtevati samostalno pripovedanje. Takova su štiva 47., 48., 51. itd. Ali tako nacionalna štiva čitaju se mnogo puta i često. Deca to vole. Nekoja štiva trebat će naučiti napamet, n. pr. 59. »Oslobođena Jugoslavija«. Nekoja štiva prenet ćemo u koje drugo lice jednine i množine. Na pr. št. 8. »Budi svoj« ovako: Bit ću svoj. Nije dosta, da posvetim um i da ga nakrcam znanjem, treba da podam stegu i mojim osećajima i mojoj volji. Što mi kaže um itd. Na temelju štiva moći ćem zadavati i pismene radnje.

I ovako vežbajući, uspeh je osiguran, a vežba se i učitelj i učenik. I po ovakovoj samopomoći treba da posegnemo. A čitanka ima po izbor štiva i pesama, lakših i težih, zabavnih i poučnih, pa nacionalnih.

Molim kolege, koji poučavaju ovaj predmet, da se izjave u »Učit. Tov.« o metodi učenja srp.-hrv. jezika, jer je to vrlo aktuelno. Neka ujednu iznesu i poteškoće na koje najlaze učeći taj jezik.

Tomo Jedrlinić.

ga lirika težko sestaviti primerno antologijo za mladino, a sestavljalca sta pokazala ravno nasprotno. V spise uvaja čitatelja obširni in doslej najpopolnejši Jenkov življenjepis, ki prinaša mnogo, doslej še neznanega gradiva, spisi so pa potem razdeljeni v »Pesmi«, »Pripovedne pesnitve« in »Povesti«, zaključuje pa knjigo zanimiv »Tolmač«. Izbrala sta prireditelja vse najboljše Jenkove stvari, ki so primerne za mladino, tako da je pesnikova slika popolna, če izvzamemo seveda erotično snov, ki ne sodi v mladinsko knjigo. Nedvomno bo po knjigi mladina segla z največjim veseljem, zlasti ker jo je okrasil mladi akademični slikar Fr. Stiplovšek tudi z lepimi ilustracijami. Založništvo opozarja že sedaj tudi na A. M. Slomškove izbrane spise, ki so že v tisku in s čimer bo omogočila čitajoči publiki zopet dostop do tega velikega preroditelja štajerskih Slovencev, saj so njegova dela že davno izginila z našega knjižnega trga. Pripravljata pa Erjavec in Flere tudi že izbrane spise Janka Kersnika, ki slede Slomškovim.

—k **Pratika za deco.** Tone in Maksim Gaspari. Imeli smo svoj čas »Literarno pratiko«, ki je žal, umrla. Zdaj sta nam brata Gasparija oskrbela »Pratiko za deco«, ki ji želimo dolgega in trajnega življenja; kajti takega dela v naši književnosti še nismo poznali. Kar je mogla fantazija umetnikova med nami nabrati lepega in blagega, vse je pričarala tu pred otrokove strmeče oči. In iz vsega diha ljubezen do tega, kar je naše, tako topla ljubezen, da bo gotovo ogrelo tudi otroka. Poleg tega je tekst, kakor ga je napisal Tone Gaspari, prav lep. Zabava, uči, šali se, spominja nas neodrešenih v Primorju in v Korotanu itd. — Tudi založba je v polni meri storila svojo dolžnost. Slike, na velikem kvart-formatu, so dvobarvne; enako tudi tekst. Papir je lep in oprema razkošna. Poleg tega je cena tako nizka, da skoro ni družine, ki bi upravičeno smela odreči ta lepi biser svoji deci.

—k **Al. Jirásek: »Filozofska historija«.** Preveo Jindra Procházka. (Središnjica Češko-Jugoslavenske naklade J. Herejk, Zagreb). — Hrvatje imajo prevodno literaturo vse boljše urejeno kot mi. Pri nas se prevaja vse križem, brez načrtov, in če hočeš dobiti kak prevod, moraš prebrskati vse kataloge vseh založništev. Tudi to delo je že izšlo nekje pri nas, in sicer v zelo slabem prevodu.

Gorenje hrvatsko založništvo je začelo izdajati čehoslovaške pisatelje v posebni knjižnici in si za 1. zvezek izbralo gorenje delo največjega in najboljšega pisatelja, čegar ime sega daleč preko mej njegove domovine. Med najlepše bisere Jiráskovega peresa spada njegova »Filozofska historija«. — Godi se v viharni dobi 1847. in naslednjega leta, v času revolucij, v malem mestecu med probujajočo se mladino srednjih in visokih šol. Duh nove dobe, ki ogreje najprej mlade, idealne ljudi in navdaja s strahom vse strahopetce in konservativce, je v tem delu posebno srečno orisan. Politični in ljubezenski boji se mladim idealistom ugodno rešijo, kljub mnogim zaprekam in nevarnostim. Gorko rodoljubje, ki preveva celo delo, daje knjigi poseben sijaj. Značaji stoje pred nami kot izklesani, zlasti še stari konservativni aktuar, tipični državni uradnik, ki ne more pojmovati nove dobe in trpeti ljudi, ki imajo ideale. Zanimiv tip vseh revolucij, tudi naših dni. — Knjiga je primerna našim ljudskim knjižnicam, ker hrvatski jezik tudi preprostim bralcem ne bi delal težav.

—ar.

—k **Stojanović Aleksander: Kumanovska bitka.** Bivši načelnik štaba dravske divizijske oblasti, podpolkovnik Aleksander Stojanović objavlja svojo zanimivo predavanje o predzgodovini, poteku in pomenu Kumanovske bitke, s katero je bila leta 1912. turška moč na balkanskem polotoku zlomljena, krščanskim državam zagotovljena zmaga v balkanski vojni ter položen temelj naši jugoslovanski državi. Brošuri, ki je pisana strokovnjaško, sta pridejana dva zemljevida. — Tiskovna zadruga jo je izdala v prav lični opremi.

Naše narodno prosvetno delo.

Šolski odri in pevski zbori.

—po **V Trebnjem** je 11. in 12. avgusta t. l. podružnica Jugoslov. Matice na šolskem odru pod vodstvom učiteljstva uprizorila veseloigro s petjem »Rodoljub iz Amerike«. Gmoten in moralen uspeh uprav zadovoljiv.

—po **Šestrazredna ljudska šola z 3 vzporednicama v Šmarju pri Jelšah** priredi v nedeljo, dne 2. decembra 1923 ob 15. uri v telovadnici — dvorani gosp. Ivana Habjana v Šmarju pri Jelšah šolsko prireditev. Spored: 1. Ob zibelki prestolonaslednika: a) deklamacija; b) živa slika. 2. Petje: a) Sidžirići zveče ta vala! b) Juhej — juhej! c) Miklavž. 3. Deklamacije: Miklavž. 4. Igra: »Pri sv. Petru«. Vstopnina: Sedeži: 1—3 vrste 10 Din, 4—6 vrste 5 Din, 7—9 vrste 3 Din, stojišča 2 Din. Ves dohodek je namenjen za knjige revnim učencem šole.

Naša gospodarska organizacija.

—g **Ganglovi kamni za učiteljski konvikt:** 3. Neimenovana v znak iskrenega spoštovanja in v počaščenje 50letnice E. Gangla **100 Din.** — 4. Rodbina Ivana Petriča, učitelja na I. mestni deški osnovni šoli v Ljubljani, **50 Din.** Hvala! — Le vkup, le vkup kamnarji in zidarji učiteljskega konvikta. »Ganglovi kamni« za učiteljski konvikt se dele po njih velikosti in vrednosti na štiri vrste. I. vrsta za posamezne učitelje in učiteljice = 10 do 50 Din. — II. vrste za učiteljske rodbine = 50—100 Din. — III. vrsta za učiteljske zbore na večrazrednicah = 100 do 500 Din. IV. vrsta za učiteljska društva in učiteljske zadruge = 500 do 1000 Din. Seveda se preplačila hvaležno sprejemajo. Prispevke za »Ganglove kamne« je pošiljati na naslov: Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani, ali pa na naslov podpisanega blagajnika. — Jakob Dimnik, t. č. blagajnik.

—g **Učiteljski dom v Mariboru.** Članarina: Učiteljsko društvo za Mežiško dolino prvo polovico 1923. — 160 Din. Za **Ganglov kamen** so darovali: Učiteljstvo deške osnovne šole III. v Mariboru (Vodenik, Horvat, Ungerjeva, Lukman, Arko, Tomažič, Faganelli) 40 Din. Učiteljski zbor v Vuzenici 20 Din. Mravljak Josip v Vuzenici 10 Din. Kogelnik Drago, šolski vodja na Vratih 10 Din. Učiteljstvo pri Sv. Ožbaltu ob Dravi 10 Din. Učiteljstvo pri Sv. Roku ob Sotli 30 Din. Obveznice 7% drž. posojila so darovali: Šegula Josip, učitelj v Slov. Bistrici 1 à 100 Din (kuponi od septembra 1922 dalje), Kotnik Franc, nadučitelj pri Sv. Jakobu v Slov. goricah 3 à 100 Din (kuponi od marca 1924 dalje), skupaj z zadnjič izkazanimi 6 obveznicami = 10 obveznic à 100 Din = 1000 Din. Vsega skupaj za »Ganglov kamen« doslej 1590 Din. Vsem darovalcem iskrena zahvala! Prekmurčani počastite svojega višjega šolskega nadzornika! Na dan z obveznicami!

Obrambni vestnik.

—ob **Eks. milostljivi gospod knez in škof Mariborski!** Dnevnik »Tabor« piše z dne 15. novembra 1923: Smatramo Vas ne dejansko, vendar moralno soodgovornega za pisavo takozvanih katoliških listov, ki izhajajo v področju Vaše škofije, predvsem »Sl. Gospodarja« in »Straže«, zato Vas vprašamo: 1. Ali se strinjate s tem, da oba ta lista sistematski izpodkopavata ugled učiteljstva med ljudstvom? Ali Vam je znano, da je bil urednik »Straže«, g. Golec, nedavno zaradi ostudnih napadov na nadučitelja g. Knafliča v Radvanju pred sodiščem in da se ima samo velikodušnosti na časti oblatenega g. Knafliča zahvaliti, da ni bil obsojen, ampak je smel preklicati in obžalovati? Ali Vam je znano, da »Straža« vkljub temu v zadnjih številkah zopet z skozinskoz lažnivimi izpadi blati nadučitelja g. Sabatijo v Zgor. Polskavi ter med drugim imenuje nemškutarja tega moža, ki je že pred davnimi leti ustanovil podružnico Ciril-Metodove družbe v svoji fari? Ali Vam je znano, da na enako ostuden način blati vpokojenega nadučitelja g. Kocbeka v Gornjem gradu, zaslužnega slovenskega planinca. 2. »Ali odobravate, da je Vam podrejeni kaplan v Št. Petru pod Sv. Gorami, g. Krušič, poslal v »Stražo« ostuden napad na narodnjake svoje fare, kjer grozi naravnost z nasiljem, ko piše: »Naši demokratje, ki ni vseh za eno kislo župo, so sklenili, da bodo priredili javen shod v Št. Petru. Naj se le lotijo tega posla, bodo nekaj doživeli, kar jim bo ostalo v spominu.« Tako grozi mož, ki se je dozdaj na vseh javnih shodih pretepal s svojimi farani, ki je bil zaradi svojega odurnega nastopanja že dejansko napaden, in ki ga zaradi javnega pohujšanja obsoja ves Št. Peter?« — Dr. bogoslovja, ravn. Cirilove tiskarne in trgovine v Mariboru, g. Jerovšek, ali v svoji katoliški učenosti ne vidite moralne nižine nekojih svojih tonzuriranih bratcev? Zaradi Vas in zaradi njih peša vera med narodom. Vi se pečate zgolj s trgovino in s politično špekulacijo, zato niste zmožni pravnih in verskih zadev prav presojati. »Le čevlje sodi naj kopitar!«

Iz naše stanovske organizacije.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

Vabila:

= **RADOVLJIŠKO OKRAJNO UČITELJSKO DRUŠTVO** zboruje dne 6. decembra t. l. (četrtek) ob 3. uri popoludne v Lescah s sledečim dnevnim redom: 1. Otvoritev. 2. Tov. Zupančič nadaljuje svoje predavanje. 3. Določitev občnega zbora. 4. Učiteljski koledar. 5. Slučajnosti. — Odbor.

= **NOVOMEŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO** zboruje v petek, 7. decembra t. l. ob pol 11. uri v osnovni šoli v Novem mestu po tem dnevnem redu: 1. Poročilo predsednika. 2. Pravne razmere učiteljstva z ozirom na nov uradniški zakon, poroča tov. Kosec. 3. Ugotovitev članstva za leto 1924. 4. Slučajnosti. Ob 2. uri popoludne je voditeljska konferenca v pisarni g. nadzornika z ozirom na odlok okrajnega šolskega sveta št. 3815 od 20. novembra 1923. — Da bomo na jasnem glede 3. točke, prosim vse, ki se ne bi mogli udeležiti zborovanja, da podado pismeno svojo izjavo do 15. decembra, sicer jih bomo črtali. Parasitstva mora biti konec. Upam, da se razumemo. — Predsednik.

= **ČLANOM OKRAJNEGA UČITELJSKEGA DRUŠTVA ZA MARIBORSKI ŠOLSKI OKRAJ!** Pevci in pevke pridite polnoštevilno k pevski vaji pol ure pred društvenim zborovanjem dne 6. decembra t. l. Prinesite obe Mohorjevi pesmarici! — M. Vauda, pevovodja.

= **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA OKRAJ SLOVENJGRADEC** zboruje glasom društvenega sklepa v četrtek, dne 6. decembra 1923 točno ob 9. uri v Slovenjgradcu s sledečim vzporedom: 1. Zapisnik zadnjega zborovanja. 2. Dopisi. 3. Društvene in stanovske zadeve. 4. Predavanje. 5. Slučajnosti. — Predsednik.

= **UČITELJSKO DRUŠTVO ORMOŠKEGA OKRAJA** zboruje dne 7. decembra t. l. ob 10. uri predpoludne v ormoški okoliški šoli po nastopnem vzporedu: 1. Zapisnik zadnjega zborovanja. 2. Dopisi in društvene vesti. 3. Kaj in kako naj čitamo. Podava tov. Ljudevit Musek. 4. O Fr. Žgečevi brošuri »Problemi vzgoje najširših plasti našega naroda«, podava predsednik tov. Jos. Rajšp. 5. Društveni proračun pa leto 1924. 6. Pobiranje članarine za Slov. Šolsko Matico. 7. Predlogi in nasveti. K polnoštevilni udeležbi vabi odbor.

= **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MESTO PTUJ IN PTUJSKI ŠOLSKI OKRAJ** zboruje v četrtek, dne 6. decembra t. l. v risalnici »Mladike« ob 10. uri. Dnevni red: 1. Zadnji zapisnik. 2. Dopisi. 3. Razprava o dr. Fr. Žgečevi brošuri: »Problemi vzgoje najširših plasti našega naroda«. Predava tov. ravnatelj Dragotin Kveder.. 4. Predlogi. 5. Slučajnosti.

Poročila:

+ **ŠMARSKO - ROGAŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO** je zborovalo dne 6. oktobra na Ponikvi. Navzočih tri petine članov (38). Kot novi člani(ce) se prijavijo: Mulejeva, Burdianova, Karbusova, Fink in Komar.

Predavanja. Tov. Musič je referiral o lepopisju v osnovni šoli. Referatu je sledila živahna debata, iz obeh pa priznale za lepopis smernice in sprejeli predlogi:

1. Pri lepopisu ni pozabiti na številke.
2. Vsak učencev izdelek na bo lepopisen izdelek.
3. Pri lepopisu je genetično postopanje pogoj uspehu.
4. Učenci s slabo pisavo naj pišejo malo, a skrbno.
5. Pisanje v zvezke in na papir brez črt ima praktičen pomen.
6. Učiteljska tiskarna naj priloži zvezkom pivnike.
7. Poštevanka naj se ne tiska več na številnice, ker je to računskemu pouku v kvar.

Tov. Verk je poročal o obeh skupščinah in o kongresu ter se pri tem omejil na poročilo o referatih in debatah ter smernicah našega bodočega dela.

Po dovršenem dnevnem redu so zborovalci obiskali grob pok. tov. Dobnika, si ogledali spominsko ploščo, okitili grob s cvetjem in zapeli žalostinko.

+ **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MEŽIŠKO DOLINO** je zborovalo 6. okt. v Guštanju. Navzočih je bilo od 43 članov 42.

Poročali so: O pokrajinski skupščini tov. Kogelnik, o kongresu v Ljubljani tov. Gačnik, o Žgečevi knjigi tov. Möderndorfer in o službeni pragmatiki tov. predsednik.

O Žgečevi knjigi se je načelna obravnava in debata opustila, ker smo slične probleme že ponovno obravnavali. Poročevalec se je omejil na splošno priporočilo knjige, ki ni pomembna toliko radi novih misli, ko radi tega, ker predstavlja prvi resen poizkus, spraviti v obilico predmetnih vprašanj nekaj pregleda, sistema in smeri in ker veje iz nje topel socialen čut, ki mora slehernega učitelja ogreti. Priporoča čitanje vsem. Poglavje o učiteljskem obrazovanju in njega reformi ni soskladno z našimi zahtevami in po mnenju referentovem bi bilo bolje, da tega poglavja ni v knjigi.

Glede vprašanja reforme učiteljskega obrazovanja je bila sklenjena sledeča resolucija: 1. Vztrajamo slej kot prej na svojem stališču, da je treba učiteljišča kot splošna izobraževališča za učiteljski naraščaj odkloniti in poveriti splošno obrazovanje srednjim šolam, za poklicno izobrazbo pa ustanoviti visokošolske institucije v tesni zvezi z univerzo.

2. Smatramo zadevno resolucijo na ljubljanskem kongresu, ki ne zahteva odprave učiteljišč, kot usoden političen pogrešek, ki nas utegne za leta oddaljiti od našega cilja.

3. Vprašanje pripusta absolventov učiteljišč k rednemu visokošolskemu študiju smatramo kot vprašanje drugega reda, ki nas ne sme odvračati od glavne zahteve po visokošolskem študiju vsega učiteljstva.

Pri razgovoru o službeni pragmatiki so se izrazile mimo drugega želje, da se za učiteljstvo ustvari poseben disciplinarni red, in da se uvrstijo vse šole v obmejnem desetkilometerskem pasu med one, za koje veljajo ugodnosti člena 137., odstavek 8.

Pri točki »Raznoterosti« je bil mimo raznih drugih predlogov sprejet predlog na poverjeništvo, da to izposluje pri pokrajinski upravi, da se dostavijo naročnikom leta 1920. naročeni specialni zemljevidi ali pa se vrne naročnina.

Nadalje se je naročilo predsedniku, da popravi v preglednem poročilu »Učit. Tovariša« o delovanju učiteljskih društev navedene podatke o našem društvu v toliko, da se niso vršila samo 3 predavanja, ampak da je bilo v našem društvu in pedagoškem krožku tekom enega leta razun raznih poročil stanovskega značaja 12 predavanj pedagoške in splošne vsebine.

+ **V Mokronogu je bilo 10. t. m. zborovanje tržiškega krožka** učiteljskega društva za krški okraj. Tov. predsednik Brce pozdravi navzoče ter prečita brzojavni pozdrav k 50letnici dvornemu svetniku Ganglu, kateremu zakličejo navzoči živio! Tov. Zor je referiral o problemih vzgoje v najširših plasteh naroda. Isto temo je obdelal tov. Rojc z druzega stališča ter sta oba žela priznanje za njuna izvajanja. V debato poseže tov. Lunaček, ki razmotriva kako odstraniti glavne ovire pri zadevnem delu. Tov. Brezovar poudarja zlasti potrebo štika z ljudstvom. Tov. nadzornik Stiasny obrazloži najvažnejše točke službene pragmatike, očrta nje senčne dele in osvetli solnčne strani iste. Ta pojasnila, kakor tudi zanimive primere in preglede glede novih plač sprejmejo navzoči z odobravanjem.

Zahvala.

Vsakemu posamezniku, učiteljskim zborom, okrajnim učiteljskim društvom — posebno belokranjskemu, ljubljanskemu in poverjeništva UJU v Ljubljani — in vsem drugim našim organizacijam širom domovine, ki so se me kakorkoli spomnili ob petdesetletnici mojega rojstva, izrekam po tej poti za veliko pozornost in izredno presrčnost iskreno zahvalo.

Ostanimo zvesti služabniki svojemu poklicu in dokazujmo z delom, da ljubimo mladino, narod in domovino! Zavest storjene dolžnosti bodi vsakemu najlepše počeščenje in najdragocenejše plačilo.

V Ljubljani, dne 20. novembra 1923.

E. Gangl.

PROŠNJA.

Tovariš K. mora prihodnji teden zapustiti dosedanje stanovanje. Ker mu drugo še ni nakazano, se obračam tem potom do p. n. tovarišev in tovarišic, kakor tudi do drugega učiteljstvu naklonjenega občinstva, ko bi kdo mogel in hotel začasno proti plačilu vzeti k sebi tovariša K. in njegovo ženo, oziroma posamezne njegove otroke. Oprava na razpolago. S hčerko da tudi pianino. Prosim takojšnjega obvestila.

Za »Ljubljansko učiteljsko društvo«
v Ljubljani, 28. novembra 1923.

Predsednik: **I. Malnarič.**

LISTNICA UREDNIŠTVA.

—lu **Iz današnje številke je izpadlo** zelo mnogo dopisov, ker nam gospodarski razlogi ne dovolijo dati listu priloge.

—lu **V. F.:** Hvala za sporočilo. Vaš dopis glede stavnic smo izročili knjigarni.

—lu **A. P. — Ž.:** Vaš dopis prihodnjič.

—lu **Pariz: Dr. F. Ž.:** Za liste je naročilo oddano. Glede odgovora na pismo prosimo potrpljenja.

—lu **P. B. — M.:** Pride na vrsto.

—lu **O. Ž. — C.:** Glede odgovora na pismo prosimo potrpljenja.

—lu **A. K.:** Vendar bi bil dopis zelo na mestu, je že postavljen in čakam, da se premislite.

—lu **M. Z.:** Vaš dopis smo izročili upravi.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani. Odgovorni urednik: Franc Štrukelj. Last in zal. UJU — poverjen. Ljubljana.

Nosite čevlje z Berson gumi potplati.

Prepričajte se sami, kako ugodni so za nositi. Vzemite pa pred vsem v obzir, da je Berson-gumi potplat cenejši kot usnjeni ter pomenja nositev istih za Vas velik prihranek. Zahtevajte pa od Vašega čevljarja strokovno pritrditev gumi potplatov z vporabo priloženega Berson-cementa

KDO BI ZAMENJAL?

Na petrazredni osnovni šoli v Ljubečni pri Celju želijo zamenjati službena mesta 3 tovarišice in 1 tovariš — vsi s stalnim učnim mestom.

Kraj je oddaljen 1 uro pešhoda iz Celja, ima lepo, moderno in dobro z učili preskrbljeno šolo, stanovanja v šoli in ljudstvo šoli naklonjeno. Morebitne ponudbe se naj pošljejo na naslov: **Simon Petrovič,** Ljubečna pri Celju.

Štev. 1516/P.

RAZPIS UČITELJSKIH MEST.

Z dovoljenjem višjega šolskega sveta se v tukajšnjem okraju razpisuje v stalno namestitev 1 mesto učitelja in 1 mesto učiteljice na trirazredni osnovni šoli v **Vurbergu.**

Pravilno opremljene prošnje je predpisanim potom vlagati pri označenem krajnem šolskem svetu do

dne 25. decembra 1923.

Okrajni šolski svet ptujski
dne 27. novembra 1923.

Predsednik: dr. **Pirkmaier** s. r.

Štev. 1406/P.

RAZPIS NADUČITELJSKE SLUŽBE.

Z dovoljenjem višjega šolskega sveta se v tukajšnjem šolskem okraju razpisuje v stalno namestitev nadučiteljsko mesto na sedemrazredni osnovni šoli z eno vzporednico pri **Sv. Barbari v Halozah.**

Pravilno opremljene prošnje je predpisanim potom vlagati pri označenem krajnem šolskem svetu do

dne 25. decembra 1923.

Okrajni šolski svet ptujski,
dne 27. novembra 1923.

Predsednik: dr. **Pirkmaier** s. r.

Pokusite ------ ŽIKO -- in se prepričajte, da ni okusnejše kave. Popolnoma nadomešča pravo kavo, zato je tudi najcenejša. Dobi se v vseh boljših trgovinah. Prijatelji nekdanje Vydrovke jo lahko naroče tudi direktno po povzetju najmanj 5 kg. Pražarna „Žika“, d. z o. z. Ljubljana, Rožna dolina.

... Pošljite nemudoma zopet 5 kg Žike. Ker je kuhinja par dni brez nje, je vse narobe. M. P. Bled, 27. 7. 1923.

... Žike smo se tako privadili, da ne potrebujemo nobene druge kave ... F. H. naduč. Svečina, 2. 5 1923.

... Žika je res takšna, kakor je bila svoj čas Vydrovka, zato mi pošljite zopet 5 kg ... I.S. Rečica, 3. 6. 1923.

SVI

koji se zanimaju za kemičko-tehničku struku

te uopće svi koji u toj grani posluju, neka si pribave ručnu knjigu „Općeniti Kemičko-tehnički Zbornik“ od Dr. Karla Svobode. Ista omogućuje potpuno orijentaciju u pravljenju kozmetičkih preparata, boja, firnisa, laka, krema za cipele te inih potrebština za obrtne i kućne svrhe. Knjigu dobavlja vezanu za 35 Din, broširanu za 25 Din. Oglasno d. d. Zagreb, Mažuranićev trg 7.

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica „Učiteljskega konvikta“ v Ljubljani
registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do 31. okt. t. l. **Din 403.802·66**

Hranilne vloge se obrestujejo po **5 %**, proti polletni odpovedi pa po **7 %**.

Uradne ure: Vsak četrtek in vsako soboto od 1/25. do 1/26. ure popoldne.

Na dopise brez vposlanih znamk za 4 Din se ne odgovarja.

PRIMERNA DARILA ZA „MIKLAVŽA“:

Mladinske knjige.

Andersen-Mole: *Pravljice.* (V pripravi.)
Baukart: *Marko Senjanin, slovenski Robinzon.* Vez. Din 12.—.
Dimnik: *Kralj Peter I.* Vez. Din 20.—.
Erjavec: *Kitajske narodne pripovedke.* Vez. Din 26.—.
Erjavec: *Srbske narodne pripovedke.* Vez. Din 24.—.
Erjavec: *Srbske narodne šaljivke.* (V pripravi.)
Erjavec: *Zamorske narodne pripovedke.* (V pripravi.)
Erjavec-Flere: *Fran Erjavec, izbrani spisi za mladino.* Vez. Din 52.—.
Erjavec-Flere: *Fran Levstik, izbrani spisi za mladino.* Broš. Din 18, vez. Din 28.
Erjavec-Flere: *Matija Valjavec, izbrani spisi za mladino.* Vez. Din 40.—.
Erjavec-Flere: *Josip Stritar, izbrani spisi za mladino.* Vez. Din 60.—.
Erjavec-Flere: Simon Jenko, izbrani spisi za mladino. Vez. Din 28·—.
Erjavec-Flere: *A. M. Slomšek, izbrani spisi za mladino,* (V pripravi.)
Erjavec-Flere: *Janko Kersnik, izbrani spisi za mladino.* (V pripravi.)
Ewald-Holeček: *Mati narava pripoveduje.* Vez. Din 32 —.
Flere: *Babica pripoveduje.* Vez. Din 12.—.
Flere: *Podobe iz živalstva.* (V pripravi.)
Gangl: *Zbrani spisi.* II., V. in VI. zv. vez. Din 10.—, eleg. vez. Din 12.—, VII. zv. vez. Din 18.—, eleg. vez. Din 20.—. (Drugi zvezki so razprodani.)
T. Gaspari in P. Košir: *Sijaj, sijaj, solnčece!* (Zbirka koroških popevk.) Din 8.
Gregoričeva: *Otroški oder.* Broš. Din 8.—, vez. Din 12.—.
Manica Komanova: *Narodne pravljice in legende.* Din 18.—.
Korban: *Vitomilova železnica.* Vez. Din 16.
Lah: *Češke pravljice.* Vez. Din 15.
Maeterlinck-Bernot: *Modra ptica.* Broširan Din 16.—.
Mišjakov Julček: *Zbrani spisi.* VI. zvez (Drugi zvezki so razprodani.) Vez. D 10
Rapè: *Mladini.* II., III., IV., V., VI. zvez. Vez. Din 10.—, eleg. vez. Din 12.—; (Prvi zvezek je razprodan.) VII. zvezek Din 12.—, VIII. zvezek. (V tisku.)
Ribičič: *Kraljestvo čebel.* (V drugi pripravi)
Ribičič: *Vsem dobrim.* Vez. Din 10.—.
Robida: *Da ste mi zdravi, dragi otroci!* Broš. Din 3.—.
Rojec: *Prstan,* pravljična igra. (V pripravi.)
Šilih: *Nekoč je bilo jezero.* Vez. Din 28.
Tille-Přibil: V kraljestvu sanj. Broš. Din 8·—.
Trošt: *Moja setev.* I. in II. à Din 10.—.
Vandot: *Kekec in njegovi doživljaji.* (V pripravi.)
J. Dimnik: *Kralj Aleksander I.* (V pripravi.)

Leposlovne knjige.

Gangl: *Beli rojaki.* Broš. Din 15.—, vez. Din 18.—.
Gangl: *Moje obzorje.* Broš. Din 15, vez. Din 18.—.
Gangl: *Dolina solz.* Broš. Din 6.—, vez. Din 8.—.
Gangl: *Sfinga.* Vez. Din 16.—.
Gangl: *Sin.* Drugi natisk. Vez. Din 24.—.
Gangl: *Veseli ljudje,* drama. (V pripravi.)
Jelenc: *1914—1918, spomini jugoslovenskega dobrovoljca.* Vez. Din 30.—.
Kosem: *Morje.* Drama. (V pripravi.)
Matičič: *Na krvavih poljanah.* Vez. Din 42.
Sem Benelli-Gradnik: *Okrutna šala.* Broš. Din 28.—.
Zbašnik: *Drobne pesmi.* Vez. Din 10.—.
Ivan Zorec: *Pomenki.* Din. 11.—.

Poučne in znanstvene knjige.

Bučar: *Slovenski metuljar:* Broš. Din 12.
Kunaver: *Na planine!* Vez. Din 30.—.
Kunaver; *Kraški svet in njega pojavi.* Vez. Din 46.—.
Mencej: *Kratka srbska gramatika in čitanka.* Broš. Din 5.—.
Sterlè-Kabaj: *Cerkniško jezero.* (V pripravi.)
Ivo Tejkal: Matematične tabele. V platno vezana žepna knjiga 66 Din.
Veber: Etika. Din 120·—.
Ivo Bele: Sadjarstvo. Din 85·—.

Šolske knjige.

Wider: *Prva čitanka.* Vez. Din 16.—.
Gangl: *Druga čitanka.* Vez. Din 16.—.
Černej: *Tretja čitanka.* Vez. Din 16.—.
Rapè: *Četrta čitanka.* Vez. Din 25.—.
Flerè: *Peta čitanka.* Vez. Din 46.—.
Plesničar-Grum: *Zemljepis Jugoslavije,* I. del: Slovensko ozemlje. Vez. Din 28.—. Gradivo za 4. šolsko leto osnovnih šol.
Plesničar-Grum: *Zemljepis Jugoslavije,* II. del. Gradivo za 5. šolsko leto osnovnih šol. (V pripravi.)
Mešiček-Drnovšek: *Obči zemljepis za višje razrede osnovnih šol.* Vez. Din 12.
Podkrajšek: *Pomočniška izkušnja za rokodelske obrte.* Broš. Din 5.—.
Podkrajšek: *Računstvo za ženske obrte.* Vez. Din 10.—.
Podkrajšek: *Knjigovodstvo za ženske obrte.* Vez. Din 18.—.
Lésica-Lokovšek-Mole: *Prva srbska ali hrvatska čitanka.* Vez. Din 15.—.
Jedrlinić: *Druga srbska ali hrvatska čitanka.* Vez. Din 22.—.
Bezjak-Přibil: Pedagogika. I. knjiga. Vzgojeslovje s temeljnimi nauki o ukoslovju. Trdo vezana knjiga Din 56·—.

Pesmarice in muzikalije.

Marolt: *»Bože pravde«* in *»Lepa naša domovina«.* Din 1.50.
Marolt: *Narodne himne in druge domorodne pesmi.* Din 3.—.
Žirovnik: *Narodne pesmi.* I., II. in III. zv. à Din 3.—.
Adamič: *Mladinske pesmi,* enoglasni zbori in samospevi s spremljevanjem klavirja. Din 50.—.
Ivanka Negro-Hrastova: *Pevska šola s teorijo za konservatorije, učiteljišča, srednje, meščanske, osnovne šole in zbore.* (V tisku.)

Druge knjige.

Stalež šolstva in učiteljstva v Sloveniji 1923. Broš. Din 42.—.
Fink: *Zbirka naredb in odredb* za osnovne in meščanske šole ter učiteljišča v Sloveniji. I. zvezek (od prevrata do konca l. 1920.) broš. Din 10.—, II. zvezek (za l. 1921.) broš. Din 14.—, III. zvezek (za l. 1922.) broš. Din 15.—.

SLIKE.

Albert Sič:

I. KMEČKA SOBA NA GORENJSKEM.

II. KMEČKA HIŠA NA GORENJSKEM.

60·3 × 90·5 cm. Slika à Din 30·—.

GALERIJA NAŠIH VELMOŽ

1. TRUBAR.
2. VODNIK.
3. SLOMŠEK.
4. PREŠEREN.
5. LEVSTIK.
6. STRITAR.
7. JURČIČ.
8. GREGORČIČ.
9. AŠKERC.
10. TAVČAR.

61·5 × 47·5 cm. Slika à Din 5·—.

Stenske table

k Widrovi Prvi čitanki.

13 tabel. Cena 220 Din.

(Table imajo na obeh straneh nalepljeno čtivo.)

TELEFON ŠTEV. 312. VSE KNJIGE, KAKOR TUDI KNJIGE DRUGIH ZALOŽB SE DOBE V ČEKOVNI RAČUN ŠTEV. 10761.

KNJIGARNI UČITELJSKE TISKARNE V LJUBLJANI

FRANČIŠKANSKA ULICA ŠTEV. 6 IN V PODRUŽNICI KNJIGARNE, SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 2.